

SLUNJSKI DRAGO

SJEĆANJA NA DRAGU LANGA

Još kao šegrt 1934/35.godine družio se sa politički naprednim omladincima, članovima SKOJ-a. Već tada redovno dolazi u RKD "Pelagić" i učestvuje u manifestacijama koje organiziraju radničke organizacije i društva: RKD "Pelagić", TD "Priatelji prirode", RSD "Borac" itd. Najviše se družio sa Slobodanom Uzelcem, Nazimom-Didom Džabićem, Čamilom Bućom i drugim, a od starijih sa Emilom Zrelecom i Mirkom Višnjicom. Oko 1937.godine postao je kalfa i radio kao trgovački pomoćnik kod Ivezića i Koljevića. Od tog vremena naročito je aktivan u sindikalnom radu u redovima trgovačkih pomoćnika i privatnih namještenika. Posebno se isticao u organizacionim poslovima prilikom organizacije i toka štrajkova obućarskih, brijačko frizerskih, pekarskih i pilanskih radnika u cijelom periodu od 1937. do 1940.godine. Te aktivnosti nisu uključivale samo prikupljanje pomoći za štrajkače i članove njihovih porodica, zbrinjavanju radnika prilikom lokauta, funkcionisanju štrajkačkih kuhinja itd., nego i mnoge druge aktivnosti u kojima je okupljao omladinu i uključivao omladince na razne sindikalne i političke zadatke. To je angažovanje naročito došlo do izražaja prilikom izgradnje igrališta RSD "Borac", kada je organizovao učešće omladine Bojić hana i Rosulja. Za te učesnike akcije na izgradnji igrališta organizirao je i društvenu ishranu, odnosno marendu. Mada je bio mlad, isticao se velikim organizacionim sposobnostima. U svaki posao unosio je i radni i politički entuzijazam.

Nijedne akcije radničkog pokreta u Banjoj Luci nije bilo u koju se on nije aktivno uključio. Okupljao je omladinu iz Bojića hana i Rosulja prilikom razbijanja zbora Hodžere na govedarnici i zbora D. Ljotića u hotelu "Bosna". S njima je organizirao zaštitu predavanja za prosvjeđivanje naroda od napada Ljotićevaca i Frankovaca. Ova predavanja sa više grupa imala su utkane političke sadržaje, a organizirana su na poluilegalnoj osnovi uz puno an-

gažovanje članova KPJ i SKOJ-a. Forma rada bile su čitalačke grupe, a sadržaj je bio političko organizovanje građana na području Bejić hana i Rosulja u više od desetak grupa odraslih i omladine, zaposlenih i nezaposlenih, uključujući omladinke i žene. Iz tih grupa razvila se u godinama uoči drugog svjetskog rata još jedna forma rada: kružoci za narodnu vojnu izobrazbu. U te oblike rada bili su uključeni Karlo Rojc, Brana Perović, Milan Radman, Zdrava Korda, Ljubica Pejčinović, Dušanka i Jelena Perović, Ziba Galijašević, Drago Lang, Lazo Vidpvić i mnogi drugi.

Ilegalne grupe sa po 4-9 članova u više od desetak punktova nikada nisu bile provaljene, što ukazuje na zaista dobru organizaciju i u pripremama i u toku rada. Iz ovih ilegalnih grupa koje su nastavile sa radom sve do 1941. godine politički su se omladinci pripremali za prijem u KPJ, odnosno prethodno SKOJ.

Taj je rad imao svoj politički kontinuitet. Čitala su se izdanja Binoze i Nalita, zatim djela Maksima Gorkog, potom informacije u Građanskom ratu u Španiji, a zatim biografije Lenjina i Staljina. Uvijek se razmatrala i postojeća politička situacija u zemlji i svijetu.

Iz takvog masovnijeg rada na političkom polju uslijedilo je 1937. i 1938. godine i masovnije primanje u SKOJ. U SKOJ je 1937. godine primljen i Drago Lang.

U to vrijeme uslijedile su i pripreme za odlazak jedne veće grupe omladinaca u Španiju. U toj su grupi bili Drago Lang, Osman-Maga Malkić, Drago Mažar, Ivo Rolih, Slobodan Uzelac, Suljica Halalkić, Drago Slunjski i dr. Organizator pripremanja grupe za odlazak u Španiju bio je Josip-Šoša Mažar. Pripreme su bile opsežne jer se mislilo čak i na detalje o odjeći i obući. Ferid Hasanbašić šio je odjeću za cijelu grupu dobrovoljaca, dok je za ovu grupu koju sam spomenuo rajthozne šio Ivo Rolih, a Suljica Halalkić pravio gojzerice. Pleli su se i topli puloveri, koje su plele djevojke i žene. Kupljena je i harmonika i nabavljene gitare. Šoša je informisao dobrovoljce da će se ići brodom. Nakon par mjeseci priprema, u ljeto je Šoša obavjestio sve članove grupe da je veza provaljena i da treba pričekati novu vezu. Međutim, nova veza nije uspostavljena i niko nije otišao, mada su neki kasnije i individualno pokušavali da nađu mogućnost da predju granicu.

Neuspjeh u organizovanju odlaska dobrovoljaca u Španiju nije uticao na svakodnevni politički rad. Drago Lang i dalje veoma

angažovano radi na organizovanju Trgovačke omladine, privatnih namještenika i u RKD "Pelagić". Najvažnije ličnosti u rukovodstvu RKD "Pelagić" bili su Kasim Hadžić i Josip-Šoša Mažar. Njima je u organizovanju rada pomagao Drago Lang, a istovremeno bio uključen u recitatorsku sekciju, koju je vodio Vladeta Vasić. Vidno je bilo njegovo učešće i u organizovanju turneja RKD "Pelagić", koje su imale i politički sadržaj ne samo u programima, nego i u političkim kontaktima i sastancima u svim mjestima gdje se gođovalo.

Dragu Langa svi su veoma uvažavali, cijenili i voljeli kao druga i prijatelja. Prema svakome imao je razumjevanje i uvijek bio spreman da pomogne. Po prirodi je bio staložen u ponašanju i govoru, bez akcentiranja i gestikulacije, izuzetno jak u logici razmišljanja i ubjedjivanja, a dosljedan i istrajan u radu. Za njega ništa nije bilo sporedno i nevažno, već sastavni dio organizovanog rada, gdje se sve uklapa u jedinstvenu čjelinu. Zbog toga je i insistirao da se svi zadaci izvršavaju i da svako doprinosi onoliko koliko mu sposobnosti i mogućnosti dozvoljavaju.

U KPJ je primljen 1940. godine, negdje u prvoj polovici. Uzgred rečeno, od juna 1940. godine pa na dalje manje se sektašilo u prijemu u KPJ političkim borbenih i provjerenih članova SKOJ-a, koji su se politički kalili u mnogim političkim aktivnostima od rada u sindikatu do rada u raznim društvima, klubovima i udruženjima, gdje su komunisti imali politička uporišta i iz godine u godinu osvajali sve nova. Većina od tih omladinaca bila je u ilegalnim borbenim grupama 1941. godine. Sa Karlom Rojcom jedan od organizatora ovih grupa bio je i Drago Lang, naročito na području Bojić hana i Rosulja, koje su bile veoma aktivne u prikupljanju oružja i municije poslije rasula jugoslovenske vojske u aprilskom ratu 1941. godine.

27. septembar 1978.

Banja Luka

(Drago Slunjski)

Prisutan:
Stojan Markić